

Uitstel • De industrie zit in een kip-ei-situatie. Bedrijven investeren pas als aansluiting op het stroomnet verzekerd is. Maar netbeheerders breiden pas uit als bedrijven weten wat ze willen.

Trouw 280323 P15

Onzekerheid zet rem op verduurzaming industrie

Hans Nauta
redactie duurzaamheid&economie

Veel bedrijven stellen hun investeringen in schonere fabrieken uit, omdat ze niet weten of die in 2030 rendabel kunnen draaien. Krijgen ze tegen die tijd voldoende groene stroom vanaf de Noordzee? Is er dan genoeg groene waterstof tegen een goede prijs beschikbaar? Zolang dat niet duidelijk is, komt er in de bestuurskamer geen goedkeuring voor een miljardeninvestering.

En zolang bedrijven niet laten weten wat ze precies van plan zijn, beginnen netbeheerders en overheden niet zomaar met de aanleg van nieuwe infrastructuur. Zoals een verzwaring van het stroomnet of een invoerhaven voor waterstof.

Tedereen wacht af, en zo zitten de Nederlandse industriegebieden gevangen in een 'kip-ei-situatie', schrijft minister Micky Adriaansens van economische zaken en klimaat aan de Tweede Kamer. Ze verwijst naar onderzoek van de Boston Consulting Group naar de verduurzaming van de industrie. 'Op dit moment is de verhouding tussen risico's en opbrengsten nog te onzeker of onduidelijk om tot snelle investeringsbeslissingen te komen', schrijft BCG.

Capaciteit

Voordat bedrijven definitief overstappen van gas op elektriciteit willen ze zeker zijn van een tijdige aansluiting op het elektriciteitsnet. Maar dat is onzeker doordat bij netbeheerder Tennet de vraag groter is dan de

beschikbare uitbreidingscapaciteit. Een kunstmestfabriek kan veel minder CO₂ uitstoten door in plaats van aardgas groene waterstof te gebruiken als grondstof. Om die groene waterstof te kunnen maken, is hernieuwbare energie nodig. Ja, er worden tot 2030 veel windturbines gebouwd op de Noordzee, samen goed voor 21 gigawatt. Maar het grootste deel daarvan komt pas na 2028 beschikbaar en onduidelijk is op hoeveel windstroom de industrie de hand kan leggen.

Als Nederland niet voldoende groene waterstof kan produceren, wie garandeert dan dat de schaarse voorraad op de wereldmarkt naar Nederland komt? BCG ziet dat "andere toekomstige importeurs van waterstof hierop inspelen met een sterke

rol voor de overheid". Nederland moet dus werk gaan maken van z'n concurrentiepositie. Het gevolg van al deze vraagtekens is dat industriële bedrijven zelf ook beperkt duidelijkheid en zekerheid kunnen geven op de vraag wat ze in 2030 nodig hebben. "Dit hindert de snelle uitbreiding van aanbod en aanleg van infrastructuur", zegt BCG.

De industrie is van groot belang voor het behalen van de klimaatdoelen. Voor 2030 neemt die zo'n 27 procent van de totale Nederlandse CO₂-reductie op zich. Maar dan moeten er wel knopen worden doorgehakt. Want de bouw van een nieuwe fabriek of een grootschalige electrolyser voor groene waterstof duurt al snel zeven jaar.

Om het kip-ei-probleem op te lossen, kondigt minister Adriaansens een Nationaal Programma Verduurzaming Industrie (NVPI) aan. Daarin komen de industrie, netbeheerders, ministers en vergunningverleners samen aan tafel te zitten. Zij moeten er samen voor zorgen dat projecten snel worden afgerond. Dit programma mikt op vijf industrieclusters. O Noord-Nederland (Groningen, Drenthe), het Noordzeekanaalgebied (Tata Steel en Amsterdamse haven), Rotterdam-Moerdijk, Zeeland en Chemelot in Limburg.

De overheid ziet dus zeker een toekomst voor de industrie in Nederland, ook als die energie-intensief is en veel grondstoffen verbruikt. Zolang die maar wel hoogwaardig en modern is. "Liever groen hier dan grijs elders", zegt Adriaansens.

'De verhouding tussen risico's en opbrengsten is voor de industrie nog te onzeker'